

FORRÁSOK

A Borszékért Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

ÉGETŐ PROBLÉMÁT ORVOSOLUNK: BŐVÜL A VILLANYHÁLÓZAT

fotó: statiuneaborssec.ro

A borszéki Új utcában bővítjük a villanyhálózatot, a munkálatot hamarosan elkezd az ezzel megbízott kolozsvári cég. A villanyszolgáltatás megoldása igencsak égető probléma a telekosztási program hasznélvezői számára, úgy a lakóházak, mint a panziók esetében.

Mint azt Mik József polgármester elmondta, szinte négy éve kezdődött el annak a folyamata, hogy a villanyáram-ellátást új területekre terjesszük ki. Igény van rá, hiszen a több éve indított telekosztási program részeként fiataloknak átadott területeken már számos ingatlan felépült, ezek egy részének az

áramellátása pedig nehezen volt megoldható. A projekt részeként az Új utcában a kivitelező közel 1,5 km vezetékét fektet le a földbe, illetve egy új, 100 kw-os transzformátor állomást is felállít. Az új hálózatra első körben 36 új fogyasztó tud majd rácsatlakozni, a későbbiekben ezek száma tovább bővíthető.

A rácsatlakozás költségeit a fogyasztóknak kell állniuk.

A beruházás összértéke 1,6 millió lej, ennek felét, azaz mintegy 800 ezer lejt saját költségvetéséből fizeti az önkormányzat, felét pedig az országos hálózatot fenntartó Electrica Rt.

BORSZÉK VÁROS POLGÁRMESTERI
HIVATALA

fotó: Hámos Győző

KEREKES KUTYAFOGATHAJTÓ VERSENY BORSZÉKEN

2. OLDAL

fotó: szigetivajk.com

ÉRTÉK: MEGŐRZÉS ÉS TEREMTÉS

A cím alapján magasztos gondolatok juthatnak eszükbe, de most nem a politikai kampányolásban elcsépett szavak jelentésére koncentrálnak, hanem a szavak igazi jelentésére, ami talán a legfontosabb, ha arra adja az ember a fejét, hogy házfelújításba kezdjen.

4. OLDAL

fotó: statiuneaborssec.ro

ÚJABB TÖMBHÁZ HŐSZIGETELÉSÉT KEZDJÜK EL

Saját forrásokból folytatjuk a borszéki panellakások hőszigetelési programját. Ezúttal a Hévíz utcai „A” tömbház rehabilitációját kezdi el a kivitelező, a szerződést már sikerült aláírni. A munkálatok értéke 780 ezer lej.

(folytatás a 3. oldalon)

KEREKES KUTYAFOGATHAJTÓ VERSENY BORSZÉKEN

fotó: Hámos Győző

BIKEJORING

2024. március 23-24 között zajlott Borszáken a kerekas kutyafoqathajtó verseny legújabb kiadása, mely a 2023-2024-es versenynaptárban is szerepel.

Az eredetileg téli fogatokkal (szánok-

kal) tervezett verseny időpontját több ízben halasztani kellett a hóhiány miatt, míg végül márciusban, száraz terepen zajlott a futam. Molnár Sándor szervező a legapróbb részletekre is odafigyelve készítette elő a Románia

különböző pontjairól érkező versenyzők számára a terepet, hiszen Kolozsvár, Beszterce, Marosvásárhely, Zlatna, Nagyszeben, Trascău, Csíkcsicsó, Salamás és Balánbánya is képviseltette magát. A 2,5 km hosszúságú pálya sok kihívást rejtett, hiszen erdei emelkedők, fakitermelő úton és nyílt terepen áthaladó gyorsulási övezetek, valamint egyenetlen terepek is várták a fogatokat.

A borszéki Tündérkert ideális helyszínt biztosított a versenynek, ahol a szeles, hűvös idő ellenére mindkét nap szép számban összegyűlt a lelkes közönség, köztük elhivatott főtósok is, akik látványos képeket készítettek a rendezvényről. Érdemes Hámos Győző Facebook profilján csemegézni a szebbnél szebb felvételekből.

Molnár Sándort Albui István alpolgármester (Borszék Város Önkormányzata), Cotrigăşanu Cristina (Borszéki Információs Iroda) valamint a Romaqua Group segítette, támogatta a szervezésben.

A két nap eredményei elérhetőek az esemény Facebook oldalán.

BORDANCIUC DĂNUŢ

(folytatás az 1. oldalról)

A Hévíz utcai ingatlan energetikai felújítása során hőszigetelik az épület külső részét, a pincét és a tetőteret, illetve kicserélik a nyílászárókat. A lakószövetségi egyeztetéseken a tetőzet teljes cseréjének igénye is felmerült, a jelenlegi munkálatok ezt egyelőre nem tartalmazzák. Ennek finanszírozására keresi a megoldást a városháza.

A beruházás értéke 780 ezer lej, az összeg 85%-át a polgármesteri hivatal biztosítja saját

költségvetésből, 15%-át pedig a lakók fizetik 24 részletben.

Borszáken legutóbb a Kövesutcai E tömbház energetikai felújítását finanszírozta a város, a 2022-ben elvégzett munkálat értéke 530 ezer lej volt, ennek a 15%-át kell kifizetniük a lakóknak. A korábbi években, az Országos Hőszigetelési Program keretében, hat tömbház termikus rehabilitációját sikerült elvégezni. A munkálatok a külső szigetelést,

valamint a nyílászárók cseréit tartalmazták. A 2,66 millió lejes beruházás költségeit 50%-ban a román kormány finanszírozta, 30%-ot az önkormányzat biztosított, míg a lakótársulások önrésze 20% volt.

Amennyiben a költségvetési források megengedik, az önkormányzat a szintén Hévíz utcai J-K tömbház energetikai felújítását is elkezdni idén.

BORSZÉK VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATALA

MAGYAR NAGYASSZONYOK ZICHY ANTÓNIA

Az első felelős kormány miniszterelnökének, Batthyány Lajosnak felesége. Úgy vonult be a köztudatba, mint aki a háttérből avatkozott be a szabadságharc eseményeibe. Nemcsak a magánéleti háttérrel nyújtotta, hanem férje politikai nézeteit is alakította. Nemzeti elkötelezettsége, világlátása nagy hatással volt a grófra. A kortársak szerint egyenesen a felesége ösztönözte aktívabb reformpárti szerepvállalásra. Politikai segítőtársa is lett, méltó képviselője az ellenzéki elveknek. Látványosan tüntetett férje politikai nézetei mellett az országgyűléseken éppúgy, mint a színházakban vagy a bálokon. Férje kivégzése utáni időszakban tanúsított

magatartása is erényes, nagy formátumú, befolyásos nőként állítja elének. Egy ideig hihetetlennek tűnt, de bizonyosságot nyert az a tény, hogy a gróf kérésére ő vitte be a cellába azt a tört, amivel sebeket ejtett a nyakán, hogy elkerülje a megalázó akasztást. Kegyelemet kérni egyáltalán nem akart. Így „kegyelemből” golyó által végezték ki. Batthyány, hogy feleségét mentse, búcsúlevelében magára terelte a gyanút: „már régóta hordok magammal egy metszőeszközt.”

Az október 6-ai kivégzések után vagyónukat elkobozták, Antónia gyermekeivel külföldre költözött. Megélhetésüket a tekintélyes Zichy-vagyon biztosította. Emigráci-

óban a grófnő a politikába nem avatkozott bele, de rendszeresen segítette bujdosókat.

1856-ban költözött haza, mert gyermekeit Magyarországon akarta megházasítani. Leányait valóban magyar családok sarjaihoz adta férjhez, esküvőjük nemzeti esemény volt.

Bárhon megjelent, az az önkényuralom elleni tiltakozásnak számított, gyakran megélejezték a mártír miniszterelnök özvegyét, „a legtisztesebb honleányt”.

Végrendeletében megírt kívánsága szerint férje mellé temették, a tőle kapott búcsúlevelét szívére helyezték.

1886-ban hunyt el, 72 éves korában.

BALLAI ERZSÉBET

ÉLMÉNYEIM AZ EDELÉNYI FÖLDRAJZI HÉTRŐL

fotó: facebook/Zimmethausen Szakliceum

CSAPATUNK ELSŐ HELYEZÉST ÉRT EL AZ EDELÉNYI SZENT MIKLÓS GÖRÖGKATOLIKUS ISKOLA VETÉLKEDŐJÉN

Április közepén hét osztálytársammal közösen, szerencsém volt részt venni az edelényi Földrajzi hét első két napján. Vasárnap reggel 8-kor indultunk, mindannyian vártuk az utazást. Szerencsére nem kellett csalódnunk, hisz a 11 órás utazás zökkenőmentesen és vidáman telt.

Amikor megérkeztünk, a helyszínen nagy szeretettel vártak. Szállásunk a szomszédos Irotán volt. Ez egy négyszobás ház, ahol két

fürdőszoba és egy konyha is található. A szálláshoz óriási udvar tartozott veteményessel, filagóriával és két dézsával.

Másnap, hétfőn meglátogattuk az iskolát, és részt vettünk az előadásokon. Ebéd után, amit az iskolai menzán fogyasztottunk, elmentünk a miskolctapolcai „Ellisum Élmeny- és Strandfürdőbe”, ahol lazítottunk egy kicsit.

Kedd volt a verseny napja, amit már

mindannyian nagyon vártunk. Mielőtt elkezdődött volna, szerencsénk volt részt venni újabb három előadáson. A versenyen, amelyen iskolánk 3 csapattal indult, négy szóraosztató feladatot kellett megoldani. Az első feladatban egy VR-szemüveg segítségével a föld középpontja felé utaztunk, közben az adott mélységekkel kapcsolatos kérdésekre kellett válaszoljunk. A második feladatban egy LEGO tematikájú kvízt oldottunk meg. A 3. feladatban ismét előkerült VR-szemüveg: meg kellett számolnunk, hány fajta állat van a szemüvegen keresztül látott területen, és megneveznünk, hogy melyek azok. Az utolsó feladat egy kis legózás volt. Minden csapat egy előre meghatározott formát rakott ki, amikor az összes csapat alakzatát egymás mellé helyeztük, a LEGO logója jött ki. Nagy örömünkre a verseny győztese a borszéki 3-as csapat lett.

Összeségében nagyon tetszett úgy a verseny, mint a szállás és a programok. Nagyon szerencsésnek tartom magam, hogy részt vehettem ezen a vetélkedőn, ha alkalmam nyílik, hogy még egyszer elmehessek, biztosan élni fogok a lehetőséggel!

MIHÁLY GERGŐ, 6. OSZTÁLYOS TANULÓ

EGY FELTÖREKVŐ MODELL VALLOMÁSA

A média mindig is fontos szerepet töltött be az életemben, ezért is szereztem diplomát a magyarországi Média Akadémia sajtóképzőjén, majd indítottam saját podcast műsort.

Műsorom létrejötte után rájöttem, hogy nemcsak másoknak szeretnék reflektorfényt biztosítani, hanem én is kipróbálnám magam a vörös szőnyegen modellként. Erre először 5 évvel ezelőtt nyílt lehetőségem. Kolozsváron élek, Erdély szívében, ahol sok olyan emberrel volt szerencsém megismerkedni, akik a médiában tevékenykednek. Egyik ismerősöm által érkezett hozzám a meghívás, hogy kifutóra lépjek a Kolozsvári Magyar Napokon, az Artwise divatgyűlés modelljeként. Ez egy erdélyi magyar, tervezőkből, modellekből álló közösség, akik divatbemutatókat szerveznek, és rengeteg eredeti, saját készítésű ruhát mutatnak be. Tapasztalatom nem volt, de elvállaltam és szenzációs élményekkel gazdagodtam. Megjelentem a tv képernyőjén is, hiszen a Tvr Cluj filmezte az eseményt.

Ezt követően egy ideig szüneteltettem a modellkedést, majd tavaly májusban újra kifutóra léptem a Sepsiszentgyörgyi Di-

fotó: Zatoschil-Ballai Andor

vathéten, ismét az Artwise felkérésének köszönhetően. Örömmel fogadtam el a meghívást. Csodálatos érzés volt visszatérni ebbe a nyitott közösségbe, és természetesen a kifutóra. A fellépés után kapcsolatban maradtunk az Artwise egyesülettel, ma már közösen dolgozunk.

Modellként a divatbemutatókon igyekszem az általam viselt tervezői alkotást minél alaposabban megmutatni. A közönség számára csupán 1 órás esemény egy egésznapos

háttermunkát igényel. Először is egyeztetni kell a tervezőkkel, kinek hány és milyen típusú modellre van szüksége, utána ruhapróba, majd végigmegyünk a koreográfián, hiszen mindenkinek megvan a sorrendje a fellépő kollekciók között. Mindezek mellett

seks dolgoznak rajtunk, hogy összhangban legyen a megjelenésünk az adott kollekcióval.

Idén részt vettem a csíkszeredai esküvői kiállításon Szócs Ramóna, a Viktoria Marriage brand alapítójának felkérésére. Megtiszteltetés volt ezen színvonalas bemutató részese lenni, ahol 2 kollekcióval is jelentkezett a Viktoria Marriage csapata. Az egyik kollekció a mai trendeket követte, a második felvonásnál pedig népviseleti motívumokat vitt bele az esküvői ruhákba a tervező, követve a népies viseletek stílusjegyeit.

Következő jelentős esemény az idei VIBE fesztivál lesz Marosvásárhelyen. A fesztivál Fashion Corner részlege az Artwise egyesület által jött létre, itt kerül megrendezésre egy színvonalas és extravagáns divatbemutató. Erdélyben a divat egyre nagyobb teret hódít, kibontakozó modellként örülök, hogy ennek én is részese lehetek.

ZATOSCHIL-BALLAI ANDOR

ÉRTÉK: MEGŐRZÉS ÉS TEREMTÉS

A kortárs regionális építészet két meghatározó építész alakjaitól idéznék két egyszerűnek tűnő mondatot, de valahogy ezekben a mondatokban a szavak a talpukra esnek és gyökeret eresztenek a gondolatainkba, ha erre fogékonyak vagyunk.

“Erdélyi értelmiségnek MA erkölcsi csőd új házat építeni.” (dr. Köllő Miklós építész, urbanista és műemlékes szakember)

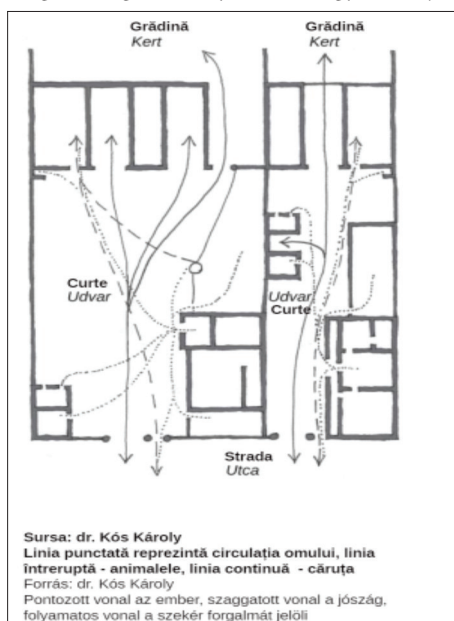
“Az igényeinket könnyebben lehet alakítani, mint a régi házak tereit.” (Tövisi Zsolt, építész, urbanista és műemlékes szakember)

E két mondat lebegjen mindenki szeme előtt, ha házépítéssel, -felújítással, illetve -vásárlással kacérkodik. Ezzel el is árultam, hogy milyen témát járunk körbe ebben a cikkben.

Régi épületek újraértelmezése, vagy átmentése a mai ember számára

Elődjeink számára, akik többnyire vidéken hozták létre élettereiket, elsősorban az épület funkcionalitása volt lényeges, legyen az lakóház, egyszerű nyári konyha vagy gazdasági épület. Elsősorban élettérként használták a portát, amelyek nem értek véget egy-egy épület falaival. Sok esetben az épületekre kis buborékokként tekintünk, amelyet létrehozunk, és elzárunk a külvilágtól, amelyben „én” vagyok jelen. Elődjeink ezt is másképpen gondolták, hiszen a porta volt az élettér, s a határokat ott szabták meg, ameddig a szem ellát. A birtokjog nyilván a kerítésig tartott, viszont az udvarról jól lehetett látni a közeli legelőt északon, nyugaton voltak a kaszálók, keleten az erdő s délen az utca, ahol elszaladt a patak. Vagyis az élettér nem a falak határozták meg, hanem az a környezet, amelyben létezett. Léptékében is a gazdasági épület volt számára a legnagyobb épület, ahol az állatokat kellett tartani, amely az ember számára a megélhetést, az ételmet biztosította. Ezek az épületek nem csak a gazdaság jelképei voltak, hanem védő funkciójuk is volt, hiszen védte az udvart az időjárás viszontagságaitól, s teret adott minden tevékenységnek, amit szabad ég alatt nem lehetett végezni. Vizuálisan is lezárta az első udvart a hátsó udvartól, viszont, ha a két csűrkaput megnyitották, akkor máris elének tárult egy egészen más vizuális tér. A hátsó udvaron volt a kert és gyümölcsös, annak végében a mezők, kaszálók majd az erdők. A falusi ember magának használható építményeket hozott létre, nem nagyot, nem sok szobát, hanem funkcionálisat. Léptékében az emberhez mérte, a családhoz mérte, s ha netán a méretezés anno nem volt jól kigon-

dolva, és nagyobbra gyarapodott a család, még mindig volt hely és tér, hogy betoldjon

az életterébe.

A mellékelt illusztráción az előbb említett életterek használata látható. A felső részen található a csűr, ami lezárta az első udvart a kertetől. Ez az építmény a gazdasághoz mérten lehetett kisebb nagyobb, de léptékében sosem haladta meg a közvetlen szomszédot, rendet tartott. Még a mai napig sok településen a legrendezettebb faluképet a csűrök háta adja, mert ez annyira jól kitalált arányrendszeren alapult, hogy semmi sem tudta megváltoztatni, igaz mára már foghíjasok a mezőgazdasági élet hanyatlásával és az iparosodással, de még mindig meghatározó faluképi elemek ezek az építmények. A porta egyik oldalára sok esetben, a benapozás szempontjából megfelelő oldalra kerültek a lakóházak, illetve a nyári konyha. A nyári konyha mivel inkább átmenet volt az udvar és a lakóépület között ezért a lakóház végébe kapott helyet, vagy más esetekben akár szemközti oldalra. Ez abban az esetben is így történt, ha nagyobb gazdaság lévén a gazda megengedhette magának, hogy cselédet alkalmazzon, aki az udvari teendőket végezte, míg a család a földeken dolgozott. Ugyanakkor a ház végébe, vagy már a csűr udvarához tartozó kis építményekben, egyéb kis állatot vagy takarmányt tartottak, ezek is amolyan átmeneti építmények voltak lakóház és a csűr között. Ezek a melléképületek jóval kisebb léptékűek voltak, mint a ház és csűr, így már a tömegek között is létrejött egy hierarchia. A Kós Károly féle illusztráción keresztül jól kirajzolódik az ember, a jószág és az eszköz, vagyis a székér forgalma ezen az élettéren belül. Valahogy a mai ember is

funkcionalitás és a használhatóság mentén kellene meghatározza tereit, és nem idegen kultúrák formái és funkcionális megoldásait használja fel.

A portán keresztül aztán belépünk a házba, s itt is ugyanaz a logikus térhasználat, illetve emberléptékű méretekkel találkozunk, mint a portán belül. De nincs diszharmonia a kint és bent között, és nincs ellenmondás az udvar és belső tér között. A térhasználat mellett a természet itt is megjelenik az ajtón belül, hiszen anyaghasználatában a helyi anyagokat vonultatja fel, nincsenek több ezer kilométerről hozott anyagok, amelyek színben, textúrában elútnának ezektől az anyagoktól.

Amikor léptékről beszélek akkor arra gondolok, hogy mindig akkora épületet építettek, amekkorára épp szükség volt, vagy az anyagi helyzetük megengedte ezeknek az embereknek. Akkor is voltak tehetősek, akik drágább építőanyagból dolgoztak, nagyobb épületeket hoztak létre, viszont érdekes, hogy a település szempontjából még sem voltak kirívóak ezek az épületek.

A továbbiakra a logikus térhasználatra hívnám fel az olvasó figyelmét, amely bemutatja az akkori igényeket, amelyek a 21. századra nyilván változtak, de azt gondolom, még mindig nagyon sokat kell tanuljunk, hogy ilyen egyszerű és nagyszerű épületeket tudjunk mi is az útkorra bízni.

Ezek az épületek visszafogottabb gazdasági körülmények között élő családok lakhatósai voltak, de az akkori igényeket tökéletesen kielégítették. Ezekből is az 1-es, illetve a 3-as képen látható házak a legkisebbek. Ezek az épületeket kétosztatú házaknak hívták. A bejárati, átmeneti zónán kívül két szobával rendelkeztek. Egy nagyobb szoba és egy kisebb, rendeltetésszerűen hol a nagyobbat hol a kisebbet használták többet. Általában a nagyobb helyiségben kapott helyet a konyha, mivel ott volt rakott kályha, s így sok esetben ez maradt az egyetlen használt szoba is. A szép szobát különleges alkalmakor használták, nyárra a konyha is kiköltözött az udvar egy másik épületébe, így a szoba csak hálósobaként funkcionált.

A 2-es, 4-es és 5-ös illusztrációk a háromosztatú házakat mutatják be. Ezek az építmények már egy picivel módosabb családok tulajdonait képezték. Itt már tornácot is felfedezhetünk, amelyek díszesebbek voltak az előző példánál, illetve megjelennek a tapasztott borona falak mellett a vakolt, vagy helyenként vakolt falfelületek.

Alaprajzilag, ahogy a neve is elárulja, itt már három helyiséget fedezhetünk fel, a

(folytatás az 5. oldalon)

tiszta szoba mellett már két szobát használt a család. Az egyik szoba mai megfelelője talán a nappali-konyha-ebédlő hármas lenne, míg a másik szoba volt a hálószoba és dolgozó. Ide vonultak félre az akkori emberek pihenni. Anyaghasználatában ezek az épületek szinte és kizárólag fából voltak, nyilván az olyan területeken, mint Hargita vagy Kovászna. Más, alacsonyabban fekvő vidékeken, ahol a faanyag drága volt, ott vályogtéglából építkeztek. A tetőszerkezet szinte kizárólag csak fából volt, héjazat szempontjából a vidéki sajátos anyagoknak megfelelően lehetett cserép, zsindely, dránica, szalma vagy kő. Valahogy ezek az épületek mind a mai napig megtartották szépségüket.

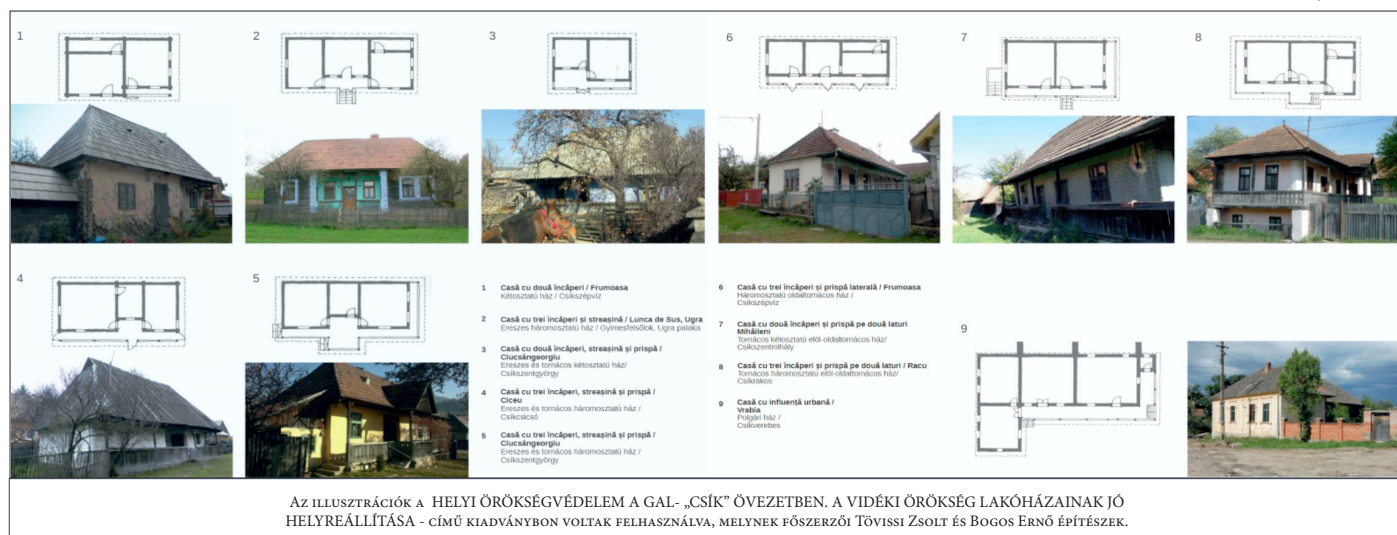
Ezeknél a példánál, szemmel láthatóan már a vidék egyszerű építészeti megoldásaitól eljutottunk a polgári épületekhez. Ezeket a polgári házakat már egy-egy gazdagabb

település központjaiban lehet megtalálni, amelyek a középületekhez hasonlóan nagyobb léptékűek voltak. Már megjelennek rajtuk a díszes tornácok, amelyek vagy egy oldalon vagy több oldalon szegélyezték az épületet. Alaprajzilag kilépnek a hagyományos egyszerű téglatest formából már megjelennek az L alaprajzú épületek, amelyek már 4 helyiségből tevődnek össze. Anyaghasználatban még mindig a fa dominál, viszont már vakolják szinte teljes egészében, megjelennek az oromhomlokzatok a díszítések sok esetben a nyílászárók is díszesebbek, nagyobbak és dupla nyílókkel rendelkeznek. Ezeknél az épületeknél nem ritka a téglala, mint fő alapanyag. A héjazat ezeknél az épületeknél szinte csak és kizárólag cserép, ritka esetben zsindely.

Ezek az épületek alaprajzi méreteiben, már a mai kor szellemét idézik, ezt gondolhat-

ná a naiv építész, viszont sok esetben azzal szembesülünk, hogy bizony ezek a polgári épületek mára már kicsiknek bizonyulnak a mai ember helyi igényei számára. Ezen a példával és térhasználatok bemutatásával igyekeztem szemléltetni, hogy hogyan alakultak az igényekhez az épületek, amelyek nem veszítették el karakterüket, és amelyek még mindig meghatározzák épített örökségünket. Ezért is emlékeztetném önöket a cikk elején megidézett két mondatra, amely biztos alapot tud adni, ha házfelújításban gondolkodnak. Folytatásban olyan példákat mutatok be, amelyek jó példaként szolgálnak egy ilyen jellegű épületek felújításánál. Bemutatásra kerül újépítésű épület is, amely nyelvezetében megidézi a régi idők építészeti nyelvezetét, ugyanakkor kortás megoldásokkal teheti érdekessé a mai ember számára.

SZIGETI VAJK ISTVÁN

AZ ILLUSZTRÁCIÓK A HELYI ÖRÖKSÉGVÉDELEM A GAL- „CSÍK” ÖVEZETBEN. A VIDÉKI ÖRÖKSÉG LAKÓHÁZAINAK JÓ HELYREÁLLÍTÁSA - CÍMŰ KIADVÁNYON VOLTAK FELHASZNÁLVA, MELYEK FŐSZERZŐI TÖVISSI ZSOLT ÉS BOGOS ERNŐ ÉPÍTÉSZEK.

HENCZ HILDA: MAGYAR BUKAREST 2

A kezdetektől az első világháborúig

Nincsenek konkrét adatok a magyarok Bukarestbe érkezéséről. Úgy tűnik „megjelenésük a magyar királyok katolicizáló szándékával magyarázható, amely összhangban volt a pápák moldvai és havasalföldi eretnekeket megtérítő szándékával”. Feltételezhető, hogy a XIV. század elején magyar ferences barátok egy kis fatemplomot építettek a mai Bukarest területén. Valószínű, hogy a Barátok (Bărăția) templomáról van szó, amely 1321 körül épült. Erre utal Árvay Árpád újságíró is, aki a bukaresti katolikus érsekség archívumát kutatva bukkant erre az információra. A kereskedelmi és gazdasági fejlődés eredményeképpen Bukarest fokozatosan erős kereskedelmi központtá nőtte ki magát, ahol sok külföldi kereskedő megfordult. A XVI. század végén, a török kereskedelmet kiterjesztették a román fejedelemségekre, nagymértékben megnőtt Bukarest szerepe. Az itt áthaladó gabonát

szállító karavánok részére útszéli fogadókat (hánokat) létsítettek. A kereskedők csak áttutaztak Konstantinápoly felé, a magyar katonák is csak rövidebb ideig tartózkodtak itt a törökellenes hadjáratok alkalmával. Ugyanúgy az erdélyi fejedelemségek konstantinápolyi követei és kísérei is áttutaztak Bukarestben (Báthory Zsigmond fejedelem is). Később Borsos Tamás, az erdélyi országgyűlés tagjaként háromszor is járt követségben a török Portánál, és Bukarestben aludt. 1629-ben Apaffy György, Bethlen Gábor török követé is megszállt Bukarestben, ahol a román fejedelem fogadta. 1658-ban III. Mihnea fejedelem „a lengyel és a magyar követekkel a saját nyelvükön” tárgyalt. A XVII. századtól elindult a menekülthullám. Sok magyar kényszerült vándorbotot ragadni, és menekülni az elnyomás elől. A kuruc felkelések idején tisztek, diplomaták is menekülni kényszerültek. Pápai János, Rákóczi konstantinápolyi követe Bukarestben halt meg 1740-ben. Két

kuruc katona, Décsei és Matkai, Rákóczi hívei elhatározták, hogy Bukarestben egyházközséget alapítanak. Az Ökörkút (Fântâna Boului) közelében telket vásároltak, és egy imaházat építettek. Az istentiszteleteket egy Molnár vagy Müller nevű pap tartotta. Két nemes kurucot és a papot az imaház udvarában temették el. Haláluk után a templomot a szászok elfoglalták, és kirakták onnan a magyarokat. Bercsenyi Miklós főgénéralis (a Bukarest szélén lévő Berceni negyed róla kapta nevét) 1711-ben itt táborozott, és néhány katonája itt is maradt. Ők építettek 1781-ben egy protestáns templomot. Mikes Kelemen is itt töltött egy telet, mielőtt Rodostóba utazik. Az első magyar, aki hivatalosan érkezett Bukarestbe, a magyarországi Molnár Ádám orvos volt, akit Constantin Mavrocordat hívott meg 1749-ben személyi orvosnak. Majdnem két évtizedig Munténia főorvosi tisztjét is betöltötte.

(folytatás a 6. oldalon)

(folytatás az 5. oldalról)

Összeállította Munténia növényvilágának névjegyzékét. 1847-ben **Karacsay** magyar tiszt írt német nyelven egy könyvet a románokról. 1764-es madéfalvi vérfürdő után a székely parasztok tömegesen menekülnek, és napszámosként tengetik napjaikat a román városok nyomornegyedeiben. A dunai hajózás és kereskedelem szabadadtételével megnőtt a Bukarestben élő ide-

genek száma és a város etnikai összetétele egyre vegyesebb lett. Multikulturális, soknemzetiségű és többvallású lett. A XIX. század végére hivatalos adatok szerint a románok a lakosságnak csak 65,54%-át tették ki. Jegyeznek két katolikus, egy református és egy lutheránus templomot. A Székelyföldet érintő súlyos éhínség 1814-1817 között szintén hozzájárult a nagyfokú kivándorláshoz.

Sokan Bukarestben találtak munkát, mások beálltak katonának, évi 150 piaszter volt az éves bérük. A Ciopleában letelepedettek katolikus parókiát alapítottak, de nem lévén magyarul miséző pap, idővel román viseletet kezdtek hordani, és elrománosodtak. (folytatás a következő lapszámban).

FARKAS ALADÁR

AZ ISKOLAI ZAKLATÁSRÓL

Iskolai zaklatásnak nevezzük azt a kortárs csoportban megjelenő sokrétű és bonyolult jelenséget, melynek feltételei: egy vagy több diák tudatosan, bántó szándékkal olyan dolgot tesz vagy mond, ami bánt egy másik diákot, tehát a zaklató célja, hogy testi vagy lelki fájdalmat okozzon:

- ez történhet szemtől-szemben vagy az interneten keresztül, az online térben is, leggyakrabban közösségi oldalakon.

- az áldozat elleni cselekedetek hosszabb ideig és ismétlődően zajlanak.

- hatalmi egyensúlyhiány áll fenn, tehát az áldozat nem tudja vagy nincs lehetősége magát megvédeni, fizikai vagy lelki értelemben gyengébb.

Fontos kihangsúlyozni, hogy nem tartoznak ide azok az események, amikor a bántás „adok-kapok” alapon történik, tehát amikor egyenlőek az erőviszonyok (pl. egyenlő felek közötti konfliktus, játékos verekedés, barátok közötti civakodás, ugratás).

A zaklatási helyzetekben résztvevők különböző szerepeket vehetnek fel: főbb szereplői a bántalmazó, az áldozat, a védelmező és a kívülállók.

Mi az oka az iskolai zaklatásnak?

A zaklatásnak nincs valódi indoka, tehát nincs olyan ok, amely elfogadható magyarázatul szolgálna. Úgy is mondhatjuk, hogy a zaklatás „közvetlen kiváltó ok nélküli” agresszív cselekedet. Ebből az is következik, hogy célponttá bárki válhat az adott kortársközösségekben.

A bántás leggyakoribb magyarázata pedig az, hogy az áldozatot kiszemelték erre a szerepre. Ennek oka lehet, hogy a célszemély valamilyen szempontból védtelennek, sebezhetőnek, ideális áldozatnak tűnik a bántalmazó szemszögéből. Az áldozat szerepe kerülő diák bántásra adott reakciója gyakran látványos, esetleg megsemmisülve érzi magát, vagy egyszerűen csak nem reagál megfelelően, és nem avatkoznak közbe a többiek, vagyis a kívülállók. Fontos kérdés az is, hogy miért nem tudja megvédeni magát a célponttá vált diák? Egyrészt a zaklató valamilyen szempontból erősebb (vagy az áldozat erősebbnek tartja), kompetensebb (mert jobb képességei vannak), népszerűbb az osztályban, és alapvetően fontos számára a hatalom.

A zaklatás tehát nem csupán két ember ügye, hanem olyan esemény, amibe a közösség többi tagjai is bevonódnak, még akkor is, ha nem tesznek semmit, csupán szemlélői az eseményeknek. A zaklatás megjelenése az egész közösségre negatív hatással van, még ha ezek nem is láthatóak vagy ismerhetők fel azonnal. A zaklatás lényege ugyanis a dominanciáért, társas hatalomért való küzdelem, a zaklatót legfőképpen a saját népszerűségének, státuszának növelése hajtja, fontos tehát számára a közönség. Ebből pedig az következik, hogy a zaklatásban érintettek mindazok a kívülállók, akik bár nem vesznek részt az eseményekben, de látják vagy tudnak a történetekről.

A zaklatás következményei

A zaklatásnak rendkívül káros következményei vannak minden szereplőre nézve, számos pszichés probléma kialakulásához vezet hosszú távon. Természetesen legnehezebb helyzetben az áldozat van, a megaláztatások számára folyamatos stresszt jelentenek. Egyrészt nem tudja magát hatékonyan megvédeni, és azt éli át, hogy társai sem állnak ki mellette, nem kap igazi segítséget. Ezáltal elveszítheti a helyzet feletti kontrollt, csökkenhet az önbecsülése, visszahúzódóvá válhat. Testi és pszichés tünetek jelentkezhetnek nála: ilyenek például a fejfájás, hányinger, alvászavarok, reggeli rosszullétek, iskolai szorongás, illetve koncentrációs problémák, ami teljesítményromláshoz vezethetnek hosszú távon.

A zaklatás a zaklató számára sem kedvező, főleg ha sikeres a viselkedése, vagyis eléri amit akar. Ha csupán ezzel a stratégiával képes kivívni a társai elismerését és fenntartani társas presztízsét, akkor viselkedésformája beszűkül, szociális képességei pedig rugalmatlanok maradnak.

A zaklatás felismerése

Az első probléma gyakran ott kezdődik, hogy a diák beismeri-e magának, hogy bántalmazás vagy iskolai zaklatás áldozatává vált. Ha ezt fel tudja ismerni, akkor a következő lépés, hogy kinek fogja elmondani a vele történeteket. Az áldozat által megélt szégyenérzése nagyban nehezíti a segítségkérést, tehát elsőként bátorság és bizalom szükséges, hogy merjen róla beszélni valakinek. A hallgatás egyik oka, hogy nem bíznak abban, hogy a

felnőttek meg tudják őket védeni, néha még a szüleinek sem meri elmondani, mert attól tart, hogy a szülő megszidja vagy túlreagálja a helyzetet és így számára rosszabbra fordulhatnak a dolgok. Előfordul, hogy a felnőtt nem veszi komolyan a gyerek panaszait, mert nem érzi az igazi súlyát. Gyakran érzi magát tehetetlennek, mert nem tud hasznos tanácsot adni, és ezért bagatellizálja a problémát.

Ezáltal később a felnőtt életben is nehezebben fog boldogulni.

Ha a gyermek elmondja a szüleinek, hogy székálgat az iskolában, a szülő próbáljon nyugodt, elfogadó és megértő lenni. Legyen kíváncsi a részletekre, és próbálja minél részletesebben megtudni, hogy mikor kezdődött a zaklatás, hogyan történik, és hogyan reagál a gyermeke a kellemetlen helyzetekben.

Köszönje meg a gyermekének, hogy megosztotta az érzéseit, és biztosítsa őt, hogy a dolgok jobbra fognak fordulni és hogy a szülőre mindig számíthat, neki nyíltan beszélhet a problémáiról. Fontos még hangsúlyozni a gyereknek, hogy nem ő a hibás azért, mert bántották, tehát a szülő se hibáztassa vagy büntesse meg a gyereket.

Ha a gyerek érzi a támogatást és a segíteni akarást a szülő részéről, akkor az elég erős és magabiztosságot adhat neki, hogy megossza a szülővel a problémáit.

Végül a szülő kérdezze meg a gyermekét, hogy szerinte mit lehetne tenni a bántalmazás leállításának érdekében, és beszéljék meg a konkrét lépéseket. Fontos, hogy a gyerek dönthesen arról, hogy neki mi lenne az elfogadható segítség.

A tanárok és főként az osztályfőnökök legtöbbet a megelőzéssel tehetnek, melynek egyik első eleme az osztályszabályok megalkotása, a zaklatás elutasítása, helytelenítése. A megelőzésnek fontos része, hogy a zaklatásra utaló jeleket felismerjük, és azonnal reagáljunk a helyzetre.

A megelőzés egyik legfontosabb ellenszere azonban az egészséges, jól működő közösség, ahol a csoport tagjai figyelnek egymásra, és kiállnak egymásért. Ha a zaklatás mégis a tanár tudomására jut, a legfontosabb teendő, hogy minden szereplővel átbeszélje a problémát, és közösen keressék a megoldást a kialakult helyzetre.

K.J.

ÁPRILIS, SZENT GYÖRGY HAVA

A források szerint a római hadsereg magas rangú tisztje Kappadóciából (Törökország keleti része) származott. 305-ben mártírhálált szenvedett Diokletian idejében. Már az 5. században úgy tisztelték Szent Györgyöt, mint a keresztény bátorság jelképét. Tiszteletére számtalan templomot építettek. A görög-katolikus egyház a „katonaszentek” közé sorolja, és „vasszentnek” nevezi, mivel oly sok kint szenvedett el. Szent György életéről sok legenda született. A legismertebb közülük, mely egy sárkánnyal vívott harcról szól, csupán a 11-12. században keletkezett, főleg a kereszties lovagok körében volt népszerű, egészen a 19. századig. Szent György vértanú a nagy katonaszent, akit a Keleti Egyház úgy nevez: a Nagy Vértanú. Ezt a nevet azért kapta, mert ha lehetett volna, ezerszer is vállalta volna a halált a hitéért – és meg is ölték volna ezerszer.

És győzött. Példája nemcsak az erőseket tanítja – vigyázz, mit kezdesz az energiáiddal, fordítsd a testvéreid javára! –, hanem az Egyházat is mindig figyelmezteti: „El ne felejtétek, hogy a földön mindig harc, háború van a jó és a rossz között!”

Mert mi olyan korban élünk, amikor a világ mindent elkövet annak érdekében, hogy ezt feledtesse az emberrel. Feledtetni akarja, hogy Isten minket életre, az örök életre teremtet, meghívott és elindított az üdvösség útján, de vigyáznunk kell, mert útközben támadások érnek. Rablók leselkednek ránk, akik semmi mást nem akarnak, csak megakadályozni, hogy elérjük életünk célját, az üdvösséget. Könnyű elfelejteni, könnyű megfeledkezni a küzdelemről.

György tudta ezt, és nem feledkezett meg róla soha; akkor sem, amikor a császár előtt állt, aki kezdetben annyira kedvelte őt – az okos, erős katonát, megbízható, jellemes embert –, hogy bármikor engedély nélkül léphetett a színe elé. Így tehát amikor a császár kiadta a parancsot, hogy a keresztényeket ki kell irtani, György bement hozzá és számonkérte: „Felség, te, aki a római jog ura vagy, és büszke vagy a jogi tudásodra, mit teszel? Ezek az emberek ártatlanok, és te megöled őket!”

Akkor a császár megkérdezte: „Csak nem vagy te is keresztény?” És György megvallotta: „De bizony, én magam is keresztény vagyok, épp ezért tanúsítani tudom, hogy amit teszel, jogtalanság. A vádak hazugok, bajt hozol magadra és a birodalomra!”

A császár nem hitt a saját fülének. A legjobb embere szembefordul vele, keresztény lesz! Elkezdte kínoztatni Györgyöt, mondván: „majd én megmutatom neked!” A hagyomány azért mondja, hogy ha lehetett volna, Györgyöt ezerszer megölik, mert többször megtörtént, hogy halálra kínozták, s mikor már úgy látták, csak percei lehetnek hátra, visszalökték a börtönébe, az Úr pedig

éjszakánként eljött, meggyógyította és azt mondta neki: „Reggel mondd el újra, hogy bűn, amit a keresztények ellen csinálnak”.

A végén a császár belefáradt, és lefejeztette.

A legenda ugyanezt úgy mondja el: Élt egy tóban, Líbia Silena nevű városának kapui előtt egy rettenetes sárkány. Ha éhes volt, egészen a városfalig hatolt, és mérgező leheletével úgy megrontotta a levegőt, hogy sokan belehaltak.

A lakók úgy döntöttek, hogy minden nap két bárányt tesznek a tó mellé, hogy e csapást megszüntessék. A bárány az ártatlanság és tisztaság jelképe, Jézus az ártatlan áldozati bárány.

Amikor alig volt már bárány a környéken, azon tanakodtak, hogyan lakassák jól a szörnyeteget. Végül megegyeztek abban, hogy minden nap egy bárányt és egy embert áldoznak föl. Sorsot húzva döntik majd el, hogy férfi vagy nő, szegény vagy gazdag legyen-e az áldozat.

Egyik nap a király lányára került a sor. A király keservében kegyelemért esedezett a népéhez. Aranyat, ezüstöt, fele királyságát ígérte, ha megkíméli lányát. Erre mérgesen így szólt a nép a királyhoz: „Oly sok gyermekünket veszítettük el, te pedig megtartanád lányodat?” Még azzal is fenyegetőztek, hogy megostromolják a várat, és erőszakkal viszik el a királylányt. Tipikusan legendisztikus elemek.

Amikor a király észrevette, hogy népe komolyan beszél, nyolc nap haladékot kért, hogy lányától búcsút vehessen. Ez a kívánsága teljesülhetett. 8 nap, Jézus vasárnap támadt fel, a 8. napon, új korszak

A nyolcadik nap reggelén összegyűltek a városlakók, és a lány átadását követelték. A királylány sírva elkészönt szüleitől, és királyi öltözetben, egyedül ment el a tóhoz. Ott leült egy kőre, sírva, keseregve várta a sárkány érkezését. Éppen arra lovagolt Szent György, és meghallotta a kesergést, leszállt a lóról, odament a lányhoz, és megkérdezte, miért búslakodik. A lány így felelt: „Nemes lovag, menekülj erről az átkozott helyről, különben velem halok, mert mindjárt jön a sárkány, hogy megegyen!” Azonban György így válaszolt: „Bízzál bennem, és én Isten nevében megsegítelek.”

Miközben még egymással beszélgettek, sziszegve előkúszott a sárkány a vízből. Sziszegve, bár Én sárkányt nem láttam, de ezt a sziszegést igencsak a kígyóra, az Ős gonoszra való utalásnak látom.

György ekkor föl pattant a lovára, keresztet vetett, és bátran vágott a szörnyeteg felé. Lándzsájával úgy megsebesítette a sárkányt, hogy az földre hullott.

A királylányhoz pedig így szólt: „Vesd le övedet és kösd az állat nyakára. Szelíd kutya módjára fog követni téged.”

Amikor a város lakói meglátták a szüzet és a sárkányt, rémületükben felkiáltottak és menekülni akartak. Azonban György ezt mondta: „Ne féljete, mert Jézus Krisztus küldött engem hozzátok, hogy megszabadítsalak benneteket a sárkánytól. Ezért higgyetek Istenben és keresztelkedjete meg, akkor megölöm a szörnyeteget.”

Erre megkeresztelkedett a király, a lánya és az egész népe. Szt György, a mártírok tetteinek eredménye, a tömeges megtérések a hiteles tanúság tevésre való válasza.

Négy pár ökör kellett a sárkány tetemének elvontatásához. A király pedig arannyal és ezüsttel halmozta el Györgyöt, aki azonban mindent szétosztott a szegények között. Még egy ideig a városban maradt, prédikált, megkeresztelte az embereket és jótetteket hajtott végre. Végül a lakók minden kérésének ellenére tovább akart lovagolni. De előtte még átölelte a királyt, sok jó tanáccsal látta el, és továbbállt, hogy segíthessen a szegényeken, az elnyomottakon, és hogy hirdesse a kereszténységet.

Nem szabad megfedkezünk arról, hogy a szeplőtelen fogantatással a Boldogságos Szűz eleve megtiporta a sárkány fejét. Nekünk azonban, akik az eredeti bűnnel születünk, harcolnunk kell a sárkánnyal. És ha nem vagyunk fölfegyverezve úgy, ahogy Szent Pál elmondta – ha nem őrizzük a megigazolást, nem reményünk az üdvösség, ha nincsen a kezünkben Isten ígéje mint kard –, nem tudunk harcolni. Ebben a fegyverzetben viszont állni tudjuk a harcot.

Persze nem mindenkinek egyformák a küzdelmei. Akire az Úr többet bízott, annak keményebbek a harcai is. És vannak olyanok is, akiknek csak hagyniuk kell, hogy mások megharcoljanak értük, mint a királylányért György. Azt azonban tudni kell, hogy e harcban az élet forog kockán, s a föltámadott Krisztus az, aki e harcban a győzelmet adja; mindenkinek, aki vele és érte harcolni akar.

Segítsen nekünk Szent György, hogy a harcot, mely személy szerint a mi harcunk, végig tudjuk harcolni. Az Úr mutassa meg azt is, hogy ha a harc során – a bűneink miatt – megsebesültünk, Ő újra meg újra meggyógyít és elindít: kezdjük újra!

Szent Györgyöt általában lóval, piros kereszttel egy fehér zászlón, pajzzsal és lándzsával, a sárkányt ölvé ábrázolják. A bajban segítő 14 szentek közé tartozik, átkok, nehéz helyzetek, lelki vívódások, háborús veszélyek és szerencsétlenségek esetén könyörögnek hozzá. Számos lovagi rend, ország, város, valamint a cserkészek, parasztok, lovagok és háziállatok védőszentje. A művészek, pintérek, puskaművesek, lovaglók, nyergesek, katonák és fegyverkovácsok is mind segítőjükként tisztelik Szent Györgyöt.

De Szent György oltalmazója a keresztény
(folytatás a 8. oldalon)

(folytatás a 7. oldalról)

magyarságnak is. Nemzetünk védőszentje ő, a kezdetektől fogva. A korai Szent György ábrázolások szép példája a magyar Szent Korona, amelynek alsó XI. századi pántját mellképe ékesíti, párban a másik katonaszenttel Demetriussal. Kérjük meg tehát, hogy imádkozzon hazánkért is, hogy ennek a népnek a fiai a széthúzás sokféle formájában ne

egymást támadják, hanem az igazi, keresztény egységet keressék, és az egyetlen rossz, a bűn ellen harcoljanak.

Segítsen nekünk Szent György, hogy a végén, mint ő, mindnyájan győztesként kerüljünk ki a harcból, azokkal együtt, akiknek az életéért nekünk kellett küzdenünk.

ELEKES SZABOLCS

TAVASZI NAGYTAKARÍTÁS

BORSZÉKI ÖNKÉNTESK CSAPATA

Ismételten megmutattuk, hogy közösen bármilyen lehetséges, hiszen közel 100-an vettünk részt a takarításon.

Meghívásunknak eleget téve, megtisztelt bennünket jelenlétével Tánczos Barna, volt környezetvédelmi miniszter is, aki a környezettudatosság fontosságáról beszélt a jelenlévőknek, legfőképpen a gyerekeknek. Köszönjük a részvételt és segítséget

minden önkéntesnek, a Borszéki Polgármesteri Hivatal dolgozóinak, a Zimmethausen Szaklíceum tanárainak és diákjainak, a Borszéki Önkéntes Tűzoltóságnak, a Borszéki Hegyimentő Szolgálatnak, a borszéki Off-Road klubnak, az RMDSZ Borszék-nek, a Melik Vendéglőnek, valamint külön köszönet Kolbert Zoltánnak és Antal Károlynak a finom gulyásért.

FACEBOOK.COM/BORSZÉK VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATALA

KIS KERTÉSZEK

A Zimmethausen Szaklíceum diákjai lelkesen jelentkeztek a "Kis kertészek" című programra, amely a saját kertjükben termesztett zöldségek fogyasztásával ösztönzi őket az egészséges életvitelre. Vezető tanárok: Szócs Emese, Cotrigășanu Cristina

 Szavazzon
BORSZÉKRE,
MINT AZ ÉV ÚTI CÉLJA!
2024. május 8-ig
<https://destinatiaanului.ro/destinatiivoteaza>

Stațiunea Borssec

LIVE MUSIC
FLORIN MÂNDRU
ANDRÉA POP BENEDEK
NAGY ROBERT BRAI

SÂMBĂTĂ | SZOMBAT 11.05.2024
ORA 18:00 | 18:00 ÓRA
LA CASA DE CULTURĂ A ORAȘULUI BORSEC
BORSZÉKI KULTÚRHÁZ
INTRAREA GRATUITĂ | INGYENES BELÉPÉS

Új ruhásüzlet nyílik Borszéken
a Kárpátok utca 78. szám alatt.
Szeretettel várjuk Önöket május
1-től!

ANYAKÖNYVI HÍREK

HÁZASSÁG

MIHAILĂ CRISTIAN-DAN
és
PUSKÁS ANASZTÁZIA-MÁRIA
2024.04.20

ELHALÁLOZÁS

KOLOZSI ISABELA
1929.01.01-2024.04.02

SAKK VODA COSTELLE

A márciusi számban megjelent feladvány megoldása:

1Be8+-Kh7 3Vxh6+!!-Kg8
2Bh8+!!-Kxh8 4Vxg7#

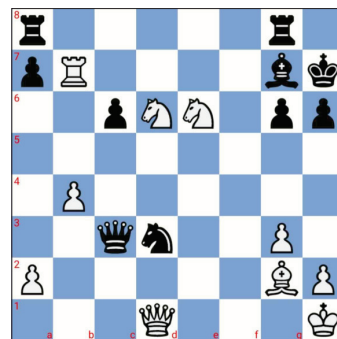
Megoldás: Vodă Costel

Új feladvány!

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot, majd a megoldást küldjék el a turism.borssec@gmail.com e-mail címre.

A megoldást a következő számban közöljük.

*Bástya=B / Huszár=H / Futó=F / Vezér=V / Király=K. A gyalogot nem jelöljük, csak a mezőt ahová lépnek.

ÚJ DIAGRAMM:
A FEHÉR LÉP, MATT 4 LÉPÉSŐL.

SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS KAPURÓL KAPURA:

2024. MÁJUS 20. HÉTFŐ
2024. JÚNIUS 17. HÉTFŐ

BORSZÉK VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATALA - ISSN 1224 - 1709

Felelős szerkesztő: Móga Renáta

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Elekes Szabolcs, Farkas Aladár, Fazakas Emese, Ferency József,
Kolbert Tünde, Kovács Júlia, Pethő Csongor, Rédei Botond

Számitógépes szerkesztés: Móga Attila / Nyomda: F&F INTERNATIONAL - Gyergyószentmiklós

A cikkek tartalmáért az aláíró személy a felelős.